

1585 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van Wet tot uitbreiding van de mogelijkheid tot het houden van voorlopige getuigenverhoren in burgerlijke zaken.

De toelichtende memorie, die het Wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Soestdijk, 15 Maart 1950.

JULIANA.

1585 2

ONTWERP VAN WET

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is gebleken de mogelijkheid tot het houden van voorlopige getuigenverhoren in burgerlijke zaken uit te breiden en tevens de regeling inzake die verhoren te wijzigen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

De elfde afdeling van de zesde titel van het derde boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt vervangen door de volgende bepalingen:

„ELFDE AFDELING

Van voorlopig getuigenverhoor

Artikel 876

In de gevallen, waarin bij de wet het bewijs door getuigen is toegelaten, kan, voordat een geding aanhangig is, op verzoek van de belanghebbende onverwijld een voorlopig getuigenverhoor worden bevolen. Dit kan tijdens een aanhangig geding eveneens geschieden, wanneer voordat getuigenverhoor kan plaats hebben, gevaar bestaat dat dit bewijsmiddel verloren zou gaan.

Artikel 877

Het verzoek wordt gedaan aan de rechtbank van het arrondissement, waarin de personen, die men als getuigen wil doen horen, of het grootste aantal van hen woonachtig zijn.

Het verzoekschrift houdt in:

1°. De feiten welke men wil bewijzen;

2°. De namen en woonplaatsen der personen, die men als getuigen wil doen horen.

Indien tijdens een reeds aanhangig geding gevaar bestaat, dat de mogelijkheid van getuigenverhoor verloren gaat, kan het verzoek ook worden gedaan aan de rechter, bij wie het geding aanhangig is. Het tijdens een reeds aanhangig geding ingediende verzoekschrift houdt, behalve het in het vorige lid bepaalde, een opgave in van de redenen, welke een voorlopig getuigenverhoor noodzakelijk maken.

Artikel 878

Indien de rechter het verzoek toestaat, bepaalt hij de dag en het uur, waarop het getuigenverhoor zal plaats hebben. Een rechterlijk college benoemt een zijner leden tot rechter- of raadsheer-commissaris, voor wie het verhoor zal moeten worden gehouden.

Artikel 879

De bepalingen omtrent het getuigenverhoor, in dit Wetboek voorkomende, zijn op het voorlopig getuigenverhoor van overeenkomstige toepassing.

Artikel 880

Tenminste één week voor de dag van het verhoor zendt de verzoeker een afschrift van het verzoekschrift en de beschikking van de rechter bij aangetekende brief aan de wederpartij. Alvorens tot het houden van het getuigenverhoor over te gaan, vergewist de rechter of de rechter- of raadsheer-commissaris zich ervan, dat aan dit verzoekschrift is voldaan.

De termijn van één week kan door de rechter bij zijn beschikking worden verkort of verlengd.

Verschijnt de wederpartij bij het verhoor, dan bepaalt de rechter, die het verhoor gehouden heeft, na afloop daarvan op haar verzoek de plaats waar en het tijdstip waarop het getuigenverhoor voor tegenbewijs zal kunnen plaats hebben.

Van het getuigenverhoor wordt steeds proces-verbaal opgemaakt.

Artikel 881

Indien alle partijen bij het verhoor aanwezig zijn geweest, hebben de getuigenverklaringen, in een voorlopig verhoor afgelegd, dezelfde bewijskracht als die, welke op de gewone wijze in een aanhangig geding zijn afgelegd.

Zijn niet alle partijen bij het voorlopig getuigenverhoor aanwezig geweest, dan kent de rechter aan de daarin afgelegde verklaringen zodanige bewijskracht toe als hij zal vermenen te behoren.

Het tegenbewijs wordt van rechtswege toegelaten."

Artikel II

De verklaringen, afgelegd in voorlopige getuigenverhoren, gehouden ingevolge een voor de dag van inwerkingtreden van deze wet ingediend verzoekschrift, hebben de bewijskracht, daaraan door de thans geldende artikelen 880 en 881 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering toegekend.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,

1585 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemene beschouwingen

Het karakter onzer civiele procedure met haar uitvoerige schriftelijke voorbereiding brengt het voordeel mede, dat rechter en partijen nauwkeurig de feitelijke grondslag van het geschil kunnen afbakenen. Zij heeft hierdoor echter het nadeel, dat het onderzoek naar deze feitelijke grondslag veelal eerst in een laat stadium van het proces plaats vindt. Eerst na een interlocutoir vonnis hebben de getuigenverhoren plaats.

Het is dus niet uitgesloten, dat de eiser, wellicht afgegaan op onbetrouwbare inlichtingen, onjuiste feiten aan zijn eis ten grondslag legt. Het behoort evenmin tot de onmogelijkheden, dat partijen in de conclusies een debat over de feiten voeren, dat eerst na de enquêtes irrelevant blijkt, omdat de feiten anders waren dan beide partijen of een van haar zich voorstelden.

Teneinde op een onjuiste grondslag gebaseerde procedures en onnodige debatten — en daarmee vertraging van het geding — te vermijden, is het wenselijk partijen in staat te stellen voor de aanvang

van het geding door voorlopige getuigenverhoren de feitelijke grondslag van het geschil te doen vaststellen: dat biedt, behalve de vermindering van onnodige vertraging, het voordeel dat opheldering omtrent de feiten allicht partijen tot een juistere waardering van hun proceskansen en daardoor gemakkelijker tot schikking zal leiden. Bovendien kan men geredelijk aannemen, dat verklaringen, die spoedig na het plaats vinden der betwiste feiten worden afgelegd, groter betrouwbaarheid bezitten dan verklaringen, die vele maanden en wellicht jaren na dato ten processe worden genotuleerd.

Het bijgaande wetsontwerp stelt daarom voor het voorlopige getuigenverhoor, thans alleen mogelijk indien dit bewijsmiddel dreigt verloren te gaan, steeds toe te laten voordat het geding aanhangig is. Het volgt daarmee een gedachte, door Mr. J. H. F. Bloemers in het Nederlands Juristenblad van 2 October 1948 geïntroduceerd en algemeen met ingenomenheid begroet.

Artikelen

Artikel 876

Er zijn twee gevallen, waarin een voorlopig getuigenverhoor kan worden verzocht: *a.* vóór het geding altijd en *b.* tijdens het geding als om een of andere reden (de thans in artikel 876 vermelde limitatieve opsomming is vervallen) het getuigenbewijs dreigt verloren te gaan.

Artikel 877

Volgens de geldende wet kan het verzoek tot het houden van een voorlopig getuigenverhoor slechts gedaan worden bij de rechtbank ter plaatse, waar de getuigen of de meesten hunner wonen. Ter eenvoudiging wordt voorgesteld in een aanhangig geding ook de

rechter, voor wie het geding loopt (dus b.v. ook de kantonrechter of het gerechtshof) bevoegd te verklaren een voorlopige enquête te gelasten.

Artikel 880

De in dit verloop voorgeschreven formaliteiten voor het oproepen van de tegenpartij zijn wenselijk teneinde zoveel mogelijk alle partijen bij het verhoor aanwezig te doen zijn. Immers eerst dan hebben volgens het voorgestelde artikel 881, de in dit verhoor afgelegde verklaringen dezelfde bewijskracht alsof het ten processe afgelegde verklaringen betrof.

Artikel 881

Het voorlopig getuigenverhoor kan naar de mening van de ondergetekende leiden tot vermindering van een proces of tot procesvoering op een juistere feitelijke basis. Zou aan de verklaringen, in het voorlopige getuigenverhoor afgelegd, geen bewijskracht toekomen als de getuigen nog beschikbaar zijn (zoals thans artikel 880 bepaalt), dan zou de voorgestelde regeling, indien een schikking niet tot stand komt, tot vertraging van het geding leiden. Bewijskracht komt slechts toe aan verklaringen, in het bijzijn van alle partijen afgelegd. Was dit niet het geval dan kan de rechter daaraan zodanige bewijskracht toekennen, als hij naar omstandigheden zal vermenen te behoren. Het spreekt vanzelf, dat de rechter, ook al beschikt hij over een aantal verklaringen, in het bijzijn van alle partijen afgelegd, toch een aanvullend bewijs mag gelasten.

De Minister van Justitie,

WIJERS.